

Ajattele globaalisti -- toimi paikallisesti!

JYVÄSKYLÄN VIHREIDEN KUNNALLISVAALIOHJELMA 2008

Hyväksytty Jyväskylän Vihreät ry:n ylimääräisessä kokouksessa 15.8.2008

Kunnallisvaaleissa 26.10.2008 valitaan uuden, yhdistyneen Jyväskylän kaupunginvaltuustoon 75 ihmistä päättämään paikallisista asioista kuten kouluista, terveyskeskuksista, asuinalueista, liikennejärjestelyistä ja voimaloista. Kunnassa tehtävät päätökset voivat vaikuttaa ympäristön tilaan ja ihmisten elämään pitkällekin tulevaisuuteen ja kaukana kunnanrajojen ulkopuolella.

Itsekukin voi omin valinnoin osaltaan vaikuttaa siihen, millaisessa maailmassa tulevat sukupolvet elävät. Ympäristöystävälliset valinnat on kuitenkin poliittisin päätöksin tehtävä kansalaisille helppoiksi ja edullisiksi. Me Vihreät haluamme päätösten perustuvan ekologisesti ja eettisesti kestäviin periaatteisiin, ei lyhytnäköiseen kvartaalitalousajatteluun.

Vihreitä tavoitteita:

- * Luonnon monimuotoisuus ja ympäristönsuojelu on otettava huomioon kaikessa päätöksenteossa.
- * Keljonlahden voimalassa uusiutuvien energianlähteiden osuus on kasvatettava tekniikan sallimaan maksimiin.
- * Kaupungin on suosittava palveluiden ja tuotteiden hankinnoissaan mahdollisimman ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja.
- * Biokaasuautoille tulee rakentaa tankkausasema Nenäinniemen jätevedenpuhdistamolle.
- * Lämmön ja sähkön tuotannossa on suosittava uusiutuvia energianlähteitä.
- * Kaupunkirakennetta ja liikennematkaisuja on kehitettävä kevyen liikenteen ja elinympäristön viihtyvyyden ehdoin.
- * Joukkoliikenteen tukea on lisättävä ja raideliikennettä on kehitettävä.
- * Haukanniemi ja Laajavuori on säilytettävä kokonaisuudessaan kaikille avoimina virkistysalueina.
- * Koulujen ja kirjastojen laadukas toiminta on turvattava koko kaupungissa.
- * "Suomen Ateenaan" tarvitaan oikea konserttitalo.
- * Kaupungin on aktiivisesti edistettävä maahanmuuttajien kotoutumista, koulutusta ja työllistymistä.
- * Investoimalla ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon säästetään sairaanhoidon resursseja.
- * Kaupungin on oltava työnantajana oikeudenmukainen myös pätkätyöläisille.

1. Energiaa ilmastoa suojellen

Ilmakehää saastuttavat ja ilmastoa globaalisti muuttavat päästöt syntyvät lukuisista paikallisista teoista, erityisesti sähkön ja lämmön tuotannossa sekä liikenteessä. Vihreät haluavat minimoida uusiutumattomien energianlähteiden käytön kestävä ja maailmanpolitiikasta riippumattoman energiatalouden aikaansaamiseksi. Keinoja tähän ovat energiansäästö ja uusiutuvat energianlähteet.

Keljonlahden voimalassa turpeen osuus on vähennettävä minimiin ja uusiutuvien osuus kasvatettava tekniikan sallimaan 70%:iin viiden vuoden kuluessa voimalan käynnistymisestä vihreiden aloitteesta Jyväskylän valtuustossa hyväksytyin ponnien mukaisesti.

Kaupungin rakennuksissa on säädettävä lämmitys ja ilmastointi tarpeenmukaiselle tasolle. Energian säästö on myös rahan säästöä. Siten rahaa riittää enemmän peruspalveluihin.

2. Jalan, pyörin, bussein, junin

Pyöräilyn, kävelyn ja muun kevyen liikenteen edellytyksiä on parannettava mm. kevyen liikenteen väyliä rakentamalla ja pitämällä ne hyvässä kunnossa. Keskusta-alueella on ajoradoista tai kevyen liikenteen väylistä erotettava erillinen pyöräkaista.

Uuden Jyväskylän tulee tarjota kaikille kuntalaisilleen hyvät ja edulliset joukkoliikennepalvelut. Linja-autojen reitit vaativat paikoin kehittämistä ja vuorovälit tihentämistä. Kaupungin tulee subventoida lippujen hintoja, jotta joukkoliikenne olisi houkutteleva vaihtoehto yksityisautoilulle. Vihreät kannattavat myös raideliikenteen tuntuvaa lisäämistä nykyisestä lähiseutulienteessä.

3. Huviajelu pannaan

Vihreät vastustavat turhaa huviajelua, joka kuluttaa luonnonvaroja sekä tuottaa pakokaasuja ja melusaastetta. Suuria moottoriurheilutapahtumia ei pidä Jyväskylässä järjestää eikä kaupungin tule tukea julkisista varoista Neste Oil -ralleja. Vesiskootterien, moottorikelkkojen ja mönkijöiden huvikäyttö on kiellettävä kaupungin maa- ja vesialueilla.

4. Jätteet kiertoon

Käyttökelpoisen tavaran ja raaka-aineen vienti kaatopaikoille on paitsi tuhoisaa ympäristölle myös rahan tuhlausta. Jyväskylän jätehuollossa on edelleen parantamisen varaa. Vihreät pyrkivät edistämään kirpputorien ja kierrätyskeskusten toimintaa, ehkäisemään jätteiden syntyä ja tehostamaan lajittelua ja uusiokäyttöä. Julkisten paikkojen roska-astioissa on oltava lajittelumahdollisuus. Muovijätteen hyödyntämistä polttoaineena on selvitettävä.

Kaikki erilliskerätty mädätykseen sopiva biojäte tulee käsitellä biokaasulaitoksissa ja hyödyntää syntyvä biokaasu polttoaineena ja jäännösliete peltojen lannoitteena. Tällöin fossiilisin polttoainein tuotettujen keinolannoitteiden tarve vähenee. Pienet biojättemäärät voidaan myös kompostoida mullaksi.

Kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoilla syntyvän metaanin talteenottoa ja käyttöä bioenergiana on entisestään tehostettava. Jätevedenpuhdistamojen toimintaa on parannettava muutenkin. Vesistöihin ei saa enää joutua viemärijätteitä.

5. Biokaasua tankkiin

Vihreät haluavat edistää biokaasun käyttöä paitsi sähkön- ja lämmöntuotannossa, myös liikennepolttoaineena. Nenäinniemen jätevedenpuhdistamolle on rakennettava tankkausasema. Näin mahdollistetaan diesel- ja bensiiniajoneuvojen korvaaminen lähes päästöttömillä biometaaniautoilla. Paikallisliikenteen busseja on vaihdettava biometaanikäyttöisiin sitä mukaa kun kalustoa uusitaan.

6. Kunnan hankinnat ympäristövastuullisesti ja eettisesti

Tuotteiden ja palvelujen kuluttajana uusi Jyväskylä on merkittävä asiakas niiden tuottajille. Suosimalla hankinnoissaan ja kilpailutusehdoissaan johdonmukaisesti ekologisesti mahdollisimman kestäviä ratkaisuja kaupunki edistää niiden saatavuutta ja käyttöä yleisemminkin.

Vihreät suosivat koulu- ja työpaikkaruokailussa lähi- ja luomuruokaa sekä Reilun kaupan tuotteita. Näin tuetaan lähiseudun maataloutta sekä ympäristö- ja työntekijäystävällisiä tuotantotapoja muuallakin maailmassa. Kaupungin on tuettava luomu- ja lähiviljelijöiden järjestäytymistä. Tuotteiden koko elinkaaren aikainen ympäristökuormitus on otettava huomioon.

Kaupungin moottoriajoneuvojen tulee olla mahdollisimman vähäpäästöisiä ja sähkölaitteiden vähän kuluttavia. Vihreät suosivat ihmistyövoiman käyttöä tarpeettomasti meluavien ja saastuttavien moottorien sijaan. Siivous- ja pesulapalveluissa on valittava ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavat kemikaalit ja työmenetelmät.

7. Kestävää rakentamista

Vihreät haluavat säilyttää vanhoja arvorakennuksia. Uudisrakentamisen laatua on parannettava tiukentamalla valvontaa. Kunta huolehtii omien kiinteistöjensä rakentamisen laadun valvonnasta. Rakentamisen aikataulujen on oltava riittävän väljiä, jotta voidaan ehkäistä liian kiireen aiheuttamat ongelmat, kuten homeongelmat.

Haluamme tukea energiasyöppöjen suoran sähkölämmityksen ja öljylämmityksen korvaamista matalaenergiataloilla ja sähköntuotannon ohessa tehdyllä kaukolämmöllä sekä talokohtaisten aurinkopaneelien käyttöönottoa kaukolämpöalueen ulkopuolella. Talojen energiankulutus tulee laskea primäärienergiankulutuksena jo nyt ja pyrkiä minimoimaan se.

8. Kaupunkisuunnittelulla säästöä ja viihtyvyyttä

Maankäyttöä, asumista ja liikennettä on suunniteltava laajana kokonaisuutena. Kunta voi vähentää turhaa liikennettä, päästöjä ja kustannuksia kaavoittamalla uudet asuinalueet olemassa olevan asutuksen ja palvelujen lähelle tai julkisen liikenteen reittien varteen. Automarketteja ja kauppakeskuksia ei pidä rakentaa kauas asutuksesta, koska ne hajauttavat yhdyskuntarakennetta, lisäävät yksityisautoilua ja heikentävät keskusta- ja lähiökauppojen toimintaedellytyksiä. Kävelykatua on jatkettava mahdollisuuksien mukaan aina kampukselle asti.

Onnistunut kaavoitus on myös hyvää liikuntapolitiikkaa, sillä kevyenliikenteen väylä on käytetyin liikuntapaikka.

Tiiviin kaupunkirakenteen lomaan tulee jättää viher- ja virkistysalueita. Etenkin rantoja on säilytettävä vapaana rakentamiselta. Uusia moottoriteitä ei tarvita eikä Jyväsjärveä pidä enää täyttää. Haukanniemeen ei pidä rakentaa asuntoja eikä Laajavuoreen golfkenttää.

Kemiallisen saastumisen lisäksi kaupunkiympäristöä on suojeltava melu- ja valosaasteelta. Katuvalaistus on suunniteltava häikäisemättömäksi ja energiatehokkaaksi. Mainosvalojen käyttöä tulee rajoittaa sekä nykyistä valaistusta korvata led-valoin.

Vihreät haluavat kaupunkiin myös vapaata epäkaupallista tilaa: kirjastoja, vapaiden teatteriryhmien ja bändien harjoitus- ja esiintymistilaa, liikuntapaikkoja, asukkaiden kokoontumisen ja harrastamisen paikkoja. Mahdollisuus esteettömään liikkumiseen on otettava huomioon kaupunkisuunnittelussa.

9. Luonnon monimuotoisuus turvattava

Uudessa Jyväskylässä on entistä enemmän metsiä ja maaseutua. Kaupungin tulee suosia ekologisesti kestäviä metsänhoitomenetelmiä ja erityisesti huolehdittava ekologisten käytävien jättämisestä metsälajiston monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Niittyjä ja muita perinnemaisemia kasvi- ja eläinlajeineen on säilytettävä. Jäljellä olevia luonnontilaisia soita ei saa ottaa turvetuotantoon. Kaupungissa on oltava elintilaa myös liito-oraville.

10. Kulttuuri ja sivistys ovat sijoitus tulevaisuuteen

Vihreiden mielestä kaupungin on tarjottava asukkailleen myös hengenravintoa. Laadukkaaseen kouluopetukseen ja kirjastopalveluihin sijoitetut eurot maksavat itsensä takaisin korkoineen sivistyneinä ja osaavina kansalaisina, joilla on valmiuksia tulevaisuuden haasteiden hallintaan. Kunnan on tuettava aktiivisesti koulujen ympäristökasvatusta.

Peruskoulutus luo pohjan aikuisuudelle. Ryhmäkokojen on oltava kohtuulliset ja erityisopetusta on järjestettävä sitä tarvitseville. Jokaiselle oppilaalle on tarjottava luokkatyöskentelyssä tarvittava tuki niin, että samalla turvataan myös muiden oppilaiden työrauha. Liikuntapaikat eivät saa kadota eri asuinalueilta, jos kouluverkkoa supistetaan. Lähikirjastoja on tuettava ja pääkirjastonkin aukioloaikoja pidennettävä. Kirjastoauton on palveltava siellä missä kirjastotaloja ei ole.

Kansalaisten osallistuminen tietoyhteiskuntaan ei saa olla riippuvaista yhden ulkomaisen suuryrityksen tuotteista. Kirjastojen, koulujen ja virastojen tietokoneissa onkin käytettävä vapaita ohjelmistoja, joita voidaan muokata paikallista osaamista käyttäen kulloisiinkin tarpeisiin sopiviksi. Näin säästyy myös selvää rahaa. Kirjastojen ja koulujen Internet-yhteyttä ei saa sensuroida. Kirjastoseuran tutkimuksen mukaan kalliit suodatinohjelmat toimivat huonosti ja estävät usein pääsyn asialliseen tietoon.

Vihreät suosivat ympäristöystävällistä yrittämistä. Ympäristöteknologinen tutkimus ja osaaminen luo kannattavaa liiketoimintaa, työpaikkoja ja energiaa säästäviä keksintöjä. Yhteisillä varoilla tuotettujen aineistojen tulisi olla yhteisessä käytössä.

11. Monikulttuurisuus on rikkautta

Vihreät toivottavat uudet maahanmuuttajat tervetulleiksi uuteen Jyväskylään. Maahanmuuttaneet voivat olla kaupungin voimavara, kunhan heidän kotoutumiseensa panostetaan. Erityisesti kielikoulutus on tärkeää, sillä kieli on avain kulttuuriin. Kaupungin tulee myös tukea maahanmuuttajataustaisten työllistymistä ja tarjota tarvittaessa tulkkipalveluja. Kaikilla on silti oikeus myös säilyttää oma kielensä ja kulttuurinsa. Jyväskylässä jo aloitettua toimintaa monikulttuurisuuden tukemiseksi on jatkettava.

12. Sopiva palvelu ja oikea hoito viipymättä

Vihreiden mielestä kaupungin pitää investoida sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisyyn, sillä pitkään jatkuneen ongelman hoito tulee yleensä lopulta kalliimmaksi. Liikuntamahdollisuuksien tukeminen on investointia kansalaisten terveyteen. Lastenhoitoon sekä vanhusten ja vammaisten avustukseen ja hoitoon kunnan on tarjottava erilaisia tukimuotoja, joista kukin perhe voi valita itselleen sopivimman.

Ennaltaehkäisystä huolimatta ihmisiä sairastuu ja loukkaantuu fyysisesti ja psyykkisesti. Tällöin apua on saatava nopeasti, tarkasti ja riittävän pitkään. Toisaalta parantumattomasti sairaiden vanhusten tehohoitoa ei pidä tarpeettomasti pitkittää, vaan heille on suotava ihmisarvoinen saattohoito.

Hoitohenkilöstöä on palkattava lisää. Kun työolot ovat hyvät, työvoimaa riittää tulevaisuudessakin eivätkä hoitojonot kasva. Lasten ja nuorten mielenterveystyöhön on ohjattava lisää resursseja. Eläinsuojeluvalvonnalle on taattava riittävät toimintaresurssit.

13. Kunnan vastuu työnantajana

Kunta on merkittävä työnantaja, jonka tulee kantaa vastuu työntekijöistään. Määräaikaisten työntekijöiden työsuhdetta ei tule katkaista laitosten ollessa suljettuina. Määräaikaisten työsuhteiden ketjuttamisessa täytyy toimia lain hengen ja kirjaimen mukaan. Kunnan on tuettava myös vammaisten työllistymistä.

14. Tasa-arvo ja lähidemokratia

Vihreät vaativat tasa-arvoista kohtelua kaikille ja vastustavat syrjintää sukupuolen, iän, rodun, kansallisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tms. perusteella. Ihmisten on saatava vaikuttaa lähialueensa asioihin, ja kansalaisjärjestöjä on kuunneltava päätöksiä tehtäessä. Kunta on ihmisten yhteisö, joka pitää tehdä hyväksi paikaksi asua, elää ja toimia.